

21 יולי '72

העורך: אורי אבנרי

עורך משנה: שלום כהן

עורך גראפי: ריש

צלם המערכת: מקסים סלומון

חברי המערכת: דב איתן, מיכאל אלמן, יחיאל בן-שן, ניצה גבי, נורית לביא, רפאל סלע, איתמר עילם, יעקב צילי

עורך הסגנון: יעקב אשמן

סופרי-חוג: הווארד גורדון, מנסי נייקובס, דנה דינוי, אהרן דומניץ, טלים מנצור

האם אתם חושבים, שעישון במחמרת, בריחה מבית-הכפר לקולנוע, או ישיבה פנונית בבית-הכפר מוכיחים, שאין זו כיתה של פרחחים?

משה דרורי, תל-אביב
להרגעת 823 הקוראים, שהגיבו על קטע זה של המאמר: לא היה כל קשר בין המשפט, הקובע את רמתם האנושית של תלמידי השב"י, לבין המשפט המפרט סרטים על גילט, כשרונותיהם, מקום לידתם וגם הכנסות הוריהם. להיפך, עיקר המאמר היה: לדרוש את פתיחת בית-הספר לפני מעוטי-היכולת, לבטל את שכר-הלימוד.

אולי תושיבו את המורים, המנהלים ומחלקת החינוך על כפסל הלימודים?

דן מרגלית, תל-אביב
האם אין דליה נרץ או מימון בן-עמי מבינים, כי בית הספר נועד גם לתלמיד השכלה כללית? מה תעשה דליה, אם תמצא בחברה (רצינית) והשיחה תיסוב על נושא תנ"כי, בה בשעה שהיא לא תמצא בשכח זה, מפני שהיא אוהבת מהמ-טיקה?

עמנואל זופריץ, תל-אביב

יתכן שהעולם הזה מלא את שליחותו (ואת רצון המערכת), אם העלה בעיה והשליכה לקהל, אולם אני משובע, שאינכם יכולים להסתפק בכך, יהושע אברבך, רמת-גן

העולם הזה יושיט עזרתו לכל גורם, שישתדל להרחיב ולהעמיק את הויכוח, וכבר הבטיח עזרה זו לקבוצת תלמידים, המתכוננת לערוך משפט ציבורי רציני על תכנית הלימודים.

במאמר על הכתה השביעית חלה טעות: צופר אמר 350 (ולא 135) איש קיבלו בשנה שהלפה תעודות כנרות במדינה.

שלמה אבנרי, מערכת צופר
גם המספר הנכון (שהשתבש בדפוס) הוא מבוקל. חושף את התהום הפעור לרגלי החינוך התיכוני הישראלי.

טרון במרחב
מדור למרחב הוא, לדעתי, חלק חיוני בתעודה, אולם נתאכזבתי כשקראתי קטע על טרון בכתובת קהיר (העולם הזה 704), שאין לו חשיבות המקנה לו זכות להתפרסם במדור כה רציני.

ניסן בן-אפרים, תל-אביב
עורך המדור אינו סבור, שטרון המצרי השמני מן חשבו פחות מאשר המלך פרוק, שגם הוא אינו רזה. המדור חייב למסור אינפורמציה גם על הרקע התרבותי של המרחב, אשר בלעדיו אי-אפשר לתערוך אל נכון את העובדות המדיניות והצבאיות.

צירי!
מה הייתם מרנישים לוא הייתם אתם הסריישישע, וארנבות מזוינות ברובים היו צדות אתכם? במקום

לשבת את הציר (העולם הזה 705), מוטב היה לכם להקיע ספורט ברברי זה!
לדיה דלפין, חיפה
העולם הזה עור לספורט האופנועים לקום על

ראית' כמו עיני

פגנון עברי

אני אחת מן הישואלים המתגוררים בבית הסטודנטים הבינלאומי בניו-יורק.
בבנין זה גרים כ-500 סטודנטים מכל קצווי התבל, ומדי פעם בפינת עורכים הסטודנטים השונים תוכניות, ועי' כך מראים הם לשאר דיירי הבית משהו מתרבותם. הם עושים זאת עי' הופעות בשירה ובריקוד, עליוני תערוכות שונות, על-ידי הכנת תבשילים אופייניים וכו' לפני חודשים

לערך, הוטל על הסטודנטים מהי מזרח הקרוב (היינו, על הערבים ועלינו) להכין תוכנית משותפת.
הקוצב לנו חדר מרווח וניתן לנו חופש פעולה חלק השגנו שטיי חים מזרחיים, נרגילות, ועוד מיני רהיטים וכלים מזרחיים טיפוסיים והתוצאה היתה חדר יפה להפליא, שאף שוק לא היה מבייש בו. אולם אנחנו הישראלים התמרמנו משום שעל אף מאמצינו המשותפים לא הצלחנו אלא לרהט חדר טיפוסי לערביים לנו. בחדר לא התבלט כל דבר אופיני לישראל.

ובכן, באוירה יידישית ביותר התישבנו עם הערבים לטכס עשה כיצד לשנות את הריהוט. מה להוציא או מה להוסיף, בכדי ישראל אף היא תמצא בסווי בחדר זה. לפתע פנה אצד אחד הערבים בצהלה: "מצאתי את הפתרון", אמר, "נביא טרקטור!"

הקראת שרונה אהרון, מריבסטייד דרייב מס' 500, ניו-יורק, זוכה בפרס של 1 ליי (לא בדולארים).

רליו (או נלוליו), טוב שהוא נתן את ידו גם לפיתוח הציוד - ספורט מועיל וחיוני.

ד"ר ישראל לוי, תל-אביב

יומן כרמל

אין אכזבה יותר גדולה לאזרח ישראלי מאשר הצנת יומן כרמל. לרואה היומן נדמה, שמציגים לפניו יומן מפני 20 שנה. אין להאשים אותו על הרגשה זו, כי מיד אחרי כן מציגים לפניו יומן לעויו, וקנאה צרבת את לבו בראותו את ההבדל, שיש למשדר הפנים שום זיקה לאמנות?

כפיה דתית

עם פתיחת עונת הרחצה, צצה שוב שאלת התח' בורה בימי שבת. אין לסבול עוד את המצב הנוכחי, בו אפשרות רחיצה בימי שבת ניתנת רק לבעלי מכוניות פרטיות או בעלי אמצעים, היכולים להרי שות לעצמם לנסוע במכונית.

הליגה למניעת כפיה דתית
במאה ה-20 אין נחשב לכבוד לאדם להאמין באמונת פגלות, כנון קסמים. גם דתנו היא אמונה תפלה, ננע האמונה הדתית חילף בכל העולם, ואילו כאן מעוררים אותנו. על הרבנים להודיע, כי חלף זמן האמונה, ולקבוע מסורת פחות קפי דנית, והשמרת על יופי בלבד. לא על בערות.

בנימין אייכהורן, פתח-תקוה

מחמאה מפוקפקת
אני מניו של העתון, אבל זה למעלה מחודש שאני מקבל את נלינות העולם הזה הביטח. הדור מבוא לי את שאר העתונים סדרם.

רפאל מסקין, תל-אביב
מסתבר, שמספר מסוים של גליונות, הנשלח בדואר, אינו מגיע לתעודתו. המערכת מע ריכה אל נכון את המחמאה, הכלולה בעובדה שהנוגעים בדבר זנוחים את שאר העתונים ולוקחים דוקה את העולם הזה, אולם היא מבקשת, בכל זאת, את הדורים האלה למצוא דרך אחרת לגילוי אהדתם לעתון.

ה ש ע ר

ככל שמתרחקים ימי הקרבות, הופך החייל הקרבי העברי דמות אנדית, איש הציור, באת, גיבור הוליבודי מבריק. רק מעטים זוכרים, כי אותו אדם לא היה אלא השכן שבדירה ממול, אדם פשוט, שהרגיש חובה פנימית להצטרף ליחידה קרבית, כשאימה הסכנה על ביתו; מאז חזר לעבודתו הצנועה בבית-המלאכה, במשרד, בקיבוץ.

בכל זאת התעלה אדם זה, לפני זמן לא רב, לפיסגות של גבורה אנושית. ביצע מעשים, העולים בהרבה על ההישג הממוצע של חיילים בצבאות סדירים. מהו שחיזק אותו? את התשובה אפשר לחפש רק בלבו שלו - בהגיגותו האישית, מסירותו האישית, גאותו האישית

הרואה כיום את הנגה עובדיה רכטמן מטייל ברחוב, לימין אשתו, מוביל בעגלת-הילדים את בתו הקטנה, לא יעלה על דעתו, שרק לפני 3 שנים היה איש זה גיבור דראמה יומיומית אילמת. עובדיה היה נהג בגיפ קרבי, ידוע בכל רחבי החטיבה כשגיגע, שיש לו "דם". אשתו, אביבה, היתה חובשת במרפאת גודו, מדי ערב בערב היה עובדיה יוצא לפעולה, חבוש כובע גרב ומשקפי נהיגה גדולים, כשהמקלען יושב לידו והאלחוטאי מאחוריו. מדי ערב בערב היתה אביבה. אשתו, חווה ביציאתה, בידעה שאין כל בטחון, שתראנו חוזר בריא ושלם.

וכשנודע לה, לבסוף, בשיא הקרב על נגבה, כי עובדיה נפצע בנורעו עי' רסיס פגו, והובא לבית החולים החטיבתי, נאנחה אנתה של רוחה. אולם שמחתה לא האריכה ימים: כעבור חודשיים כבר ישב עובדיה שוב על הגיפ, "שלו", דהר בו בראש גודי הרגלים בפעולת עשר-מכות.

כשנסתיימה המלחמה, נולדה לעובדיה ולאביבה בת. הוא רצה לקרוא לה נגבה. היא רצתה לקרוא לה שמשונה, על שם שועלי-שמשון. מכיוון שלא יכלו להגיע לכלל דעה אחידה, קראו לילדה על שם הסבתה.

לפני שלוש שנים היה מקום לתקוה, שהחייל הקרבי העברי, זה שהקים את המדינה ברוחו הנהדרת, ימלא שליחות זו. תקוה זו לא נתאמתה. החייל הקרבי - מיטב הנער - פשט את מדיו בשעת הכושר הראשונה, התפטר מתפקידו. נוצר חלל רוחני, שלתוכו נכנסו לאו דוקה היסודות הבריאים ביותר בעם.

לפיכך, אולם משהו אינו מוצא חן בעינינו, אם רבים חושבים על היתרי-ציאה וטיול לחו"ל, אם אחרים מגדפים על כוס קפה אל לנו להאשים את המדינה. היא בסדר. אל לנו להאשים גם את הממשלה. היא נבחרה על ידינו. נאשים נא בראש וראשונה את עצמנו. ישאל נא כל אחד מאתנו את עצמו: המלאנו את המוטל עלינו, נז, כדי להגשים את הי תקוות שמלפני 3 שנים, לסיים את המלאכה, לי צור במדינה סגנון-קיים, היאה לזכר החברים ש נשארו בשדה.

יש במדינה אוצר עצום של רצון טוב - בין האזרחים המקללים את הצנע, בין החיילים המ שוחררים המעמידים פנים ציניים, בין הנוער הצעיר ביותר. האסון הוא ש איש אינו יודע את מילת הקסם היכולה לשחרר כוח עצום זה. איש אינו יודע מה בדיוק יכול הי אדם הפשוט לעשות. הי אורח מחכה לצו מלמע לה, מבלי להבין כי בה בשעה שהצינור המוסרי הופך לפקודת-שלטון הרי הוא מאבד את ערכו.

ביום הסמלים, הטקי טים, המיסדרים אבדה הי רוח הספוגנית של הי אדם החפשי. במקומה באה נטיה אומללה להעמיס את האחריות על מוסדות אלמוניים, להאשים אותם בכל החסר בחינו של הפרט.

לוא היתה קיימת נטיה זו לפני 4 שנים, בלא היו נמצאים חיילים בקסטל, בלטרון ובנגבה, לא היתה קיימת מדינת-ישראל בכלל. ביקורת מתמדת, ובלתי-משוחדת היא יסוד לחיי חופש. אולם ביקורת זו אסור שתזכיר את הבדיחה על אודות הילד הקטן, שראה את אביו הסנדלר הורג דגים במהלך מות פטיש ואמר: אבא מתקן את הדגים.

אם יביא יום זה, מלבד כל המיפקדות והמיסדרים והמפגנים גם מידה קטנה של ביקורת עצמית, על חשבון הנפש, יהיה זה יום זכרון מתאים לחללי העצמאות.

יום העצמאות אינו מאורע עתונאי רגיל. כשנתכנסה המערכת לדון על גליון זה, היו מונחים על שולחנה מכתבים רבים של קוראי, שהציעו הצעות. ויכוח ער ביותר עורר מכתבו של קורא צעיר, חברם של כמה מחברי המערכת, מילי הקרבות, שכתב בחריפות: "אתם, כעתון של לוחמים, חייבים לבטא את אשר עם לבנו - שהמדינה הזאת אינה מגי שימה את תקוות החללים, גם אינה לרוחם של אלה, אשר שפכו למענה את דמם".

מרבבות המכתבים, שהגיעו בענה האחרונה למערכת, לא עורר אף מכתב אחד ויכוח מה נוקב כמכתב זה. הבינו חברי המערכת כה מרגיש אותו קורא. אולם הם גם הבינו, שאין הצדק עמו.

מאז קיום המערכת הי נוכחות, עמד העולם הזה בשורה הראשונה של דורשי תיקונים. הוא מתח ביקורת מתמדת. בלי פחד ובלי משוא פנים. אולם ביום זה מן הדיון היא לנונה לרגע קט את העי צים, להשקיף על היצור כולו.

אין ספק שיום המדינה, לפני שלוש שנים, היה נקודת מפנה בחייו האישיים של כל אדם בארץ זו. עד אותו יום ידע כל איש לקראת אדם בארץ זו. עד אותו יום ידע כל איש לקראת המיעוט, שהיה פעיל בי ארגוני המחתרת או בציר רות אחרות, גם הרוב הי גדול של הבלתי מאור גנים חברי ההכרה אל העצמאות המדינית. ההר גשה שיש למען מה ללחום, להקריב קרבות ולשאת במשא ותנה תוכן בחיי כל אדם.

כל זה השתנה בי-15 במאי, 1948. היתה חרגשה כללית שהמטרה הושגה. עדיין שרקו כדורים בחזיתות, אולם גם לעכבריה-חזות היה מובן, כי ביום שביתת הנשק יחזרו הביתה - והמלאכה תהיה גמורה. מעתה והלאה ידאג מישוה - הממשלה, הכנסת המנהיגים - לכל.

זה היה שורש הרע. כי המדינה, אחרי הכל, אינה מטרה בפני עצמה. המדינה היא מסגרת לחיים, שאין עם בריא יכול לחיות בחייה. אולם להכניס למסגרת זו תוכן בלעדי, לתת טעם לחיים - זה נשאר תפקידו של כל אחד מאתנו. לא תפקידה של הממשלה, לא תפקידם של עסקנים. תפקידך שלך.

מכתבים

מדוע הם לומדים?

במאמרם על הכתה השביעית (העולם הזה 704) הנכם מציגים, שרמת הכחה עולה על הממוצע, ומפרטים את ההכנסות של הורי התלמידים. מסתבר שרק בנים להורים ששורים הם בעלי רמה אנושית, זהו "ברומפ" מענין: האם ספסר המרזיה מאות לירות עולה על ריפא או פקיד, שאינו מגיע ל-100? ליי.

יפה צ. ב"ים נאוהף

מאימה שמשם הכרס-כנסת דונמה לרמה חר' בותית? האם לא הייתם עדי שמיעה להתנהגות, שמתחת לכל ביקורת, בכנסת דוקה? ואין התפוח נופל רחוק מהעץ.

שמואל אברבך, ירושלים

לפי דבריהם עליו להסיק, שבנים להורים כלתי אמירים הם פרחחים? ! ! !

ידידים עץ הגבוה

מכתבו של ישיכר לוי (העולם הזה 705) קלע ישר לעיני. כל הכבוד להעולם הזה על הביקורת הנועזת. שהוא מותח על הרע בתוכו, אבל אכזר לו להסתפק בכך. כעתון יש לו השפעה עצומה על הנוער, עליו להראות את הדרך למעשים. אסתר קולמן, ירושלים

השבצים

עבודתי פעתיים כמו חמור - עד שנליתי שבי' תשבץ מס' 86 היתה טעות אם אתם מקבלים תשבצי קוראים, דאנו לפחות, שלא תהינה טעויות מרניות.

העולם הזה מצטער על הטיבושים, שחלו בזמן האחרון במדור זה, ידאג שלא יישנו.

המולי: העולם הזה בע"מ / דפוס ישראל בע"מ, תל-אביב (עליני גשר רידינג) / משרד הדפוס: רחוב יהודה הלוי 21, תל-אביב, טלפון 67899 / הפצה: "פלס" בע"מ.